

Kadernota 2026

Gemeente Lingewaard

Inhoudsopgave

Algemeen	3
Aanbieding	3
Leeswijzer	4
Financiën	5
Programma's	8
Inleiding	8
Programma 1 Veiligheid	10
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat.....	11
Programma 3 Economie	12
Programma 4 Onderwijs	13
Programma 5 Sport, cultuurproductie en cultuurparticipatie.....	14
Programma 6 Sociaal domein	15
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	17
Programma 8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing.....	18
Programma 9 Bestuur en ondersteuning.....	20
Bijlage.....	21
Bezuinigingsvoorstellen	21

Algemeen

Aanbieding

Inleiding

Ieder jaar leggen wij u in het voorjaar een Kadernota voor met onze ambities en beleidsvoornemens voor het volgende begrotingsjaar. Lingewaard staat voor de uitdaging om haar financiën gezond te houden. Want 2026 is het jaar dat bekend staat als het financiële ravijnjaar. Vanaf dit jaar krijgen we te maken met grote kortingen op de uitkering uit het gemeentefonds.

Dit vraagt om keuzes waarbij we balanceren tussen enerzijds besparingen en anderzijds het behoud van wat onze gemeente zo sterk maakt: de sociale samenhang, het verenigingsleven en een betrokken gemeenschap.

Deze uitgangspunten zijn leidend geweest bij het opstellen van de bezuinigingsvoorstellen in deze Kadernota. Het is een voortdurende afweging tussen de noodzaak tot bezuinigen en de gemeente die we willen zijn én blijven.

Voorjaarsnota Rijk

In de Voorjaarsnota van 18 april 2025 heeft het Rijk compensatie aangekondigd voor gemeenten in verband met het ravijnjaar en de oplopende tekorten op jeugdzorg. Het exacte effect voor Lingewaard wordt pas duidelijk bij de meicirculaire, die wij eind mei of begin juni ontvangen. De effecten nemen we mee in de begroting 2026.

Wat nu al duidelijk is: in 2026 en 2027 is er sprake van een gedeeltelijke compensatie. Maar vanaf 2028 vallen we verder terug door een forse daling van het gemeentefonds. Daarmee is er geen sprake van een structurele oplossing, maar van een verschuiving van het ravijnjaar.

Koers houden

In deze Kadernota kiezen we ervoor om koers te houden met betrekking tot de bezuinigingsopgave. Niet alleen omdat het financiële effect van de Voorjaarsnota voor Lingewaard nog onbekend en incidenteel is, maar ook vanwege de aanhoudende onzekerheden op korte en langere termijn. Dit betreft onder andere:

- De teruggang van het gemeentefonds naar aanleiding van de maatstaf lage inkomens, zoals gemeld bij de decembercirculaire.
- De ontwikkeling van de inflatie en andere nieuwe (wettelijke) ontwikkelingen.
- De grote investeringsopgave waar we nog voor staan zoals onderwijshuisvesting en woningbouw in combinatie met bereikbaarheid

Door koers te houden, zorgen wij ervoor dat onze gemeentelijke financiën ook op de lange termijn gezond blijven.

We blijven investeren

Ondanks de grote financiële opgave en de nodige onzekerheden, staat de wereld om ons heen niet stil. En hoewel een gezonde financiële huishouding centraal staat in deze Kadernota, gaan we ook door met het verbeteren van onze voorzieningen. Zo blijven we investeren in onderwijshuisvesting en woningbouw in combinatie met bereikbaarheid. Maar ook in voorzieningen voor onze inwoners, zoals sporthallen en sociaal culturele accommodaties. Waarbij aspecten als verduurzaming en toegankelijkheid worden meegenomen. Zodat we dat wat Lingewaard zo sterk maakt kunnen behouden.

Leeswijzer

De opbouw van deze Kadernota 2026 wijkt af van eerdere jaren. In deze leeswijzer staat hoe deze Kadernota is opgebouwd en waar welke informatie te vinden is.

Algemeen

In dit onderdeel is naast deze leeswijzer de aanbieding opgenomen en het onderdeel Financiën.

In het onderdeel Financiën is de financiële samenvatting van deze Kadernota opgenomen. Dit is het totaaloverzicht van alle mutaties uit de kadernota, inclusief het effect op het financieel meerjarenbeeld van onze gemeente.

Programma's

Dit onderdeel start met een inleiding waarin de algemene uitgangspunten opgenomen zijn, die we hanteerden om tot de bezuinigingsvoorstellen te komen. Daarnaast is er aandacht voor:

- de bijzondere positie van de verbonden partijen in het bezuinigingstraject.
- de risico's die gepaard gaan met het doorvoeren van bezuinigingen.
- de randvoorwaarden voor het realiseren van de bezuinigingen.

Vervolgens lichten we per programma het volgende toe:

- De uitgangspunten en visie die gehanteerd zijn voor het maken van keuzes voor bezuinigingsvoorstellen.
- Indien van toepassing: een toelichting op nieuw beleid en/of actualisatie bestaand beleid binnen het programma.
- Een financieel totaaloverzicht van de mutaties in het programma, zijnde het totaal van de bezuinigingsvoorstellen en het totaal van het nieuw beleid/actualisatie bestaand beleid.

De specificatie van de bezuinigingsvoorstellen is opgenomen in de bijlage.

Bijlagen

Deze kadernota bevat twee bijlagen:

- Een specificatie van alle bezuinigingsvoorstellen per programma.
- Een totaaloverzicht van het nieuw beleid en actualisatie bestaand beleid.

Financiën

Onderstaande tabel geeft u in één oogopslag de financiële hoofdlijnen van deze Kadernota. De tabel laat zien dat we in 2026 nog een tekort verwachten, ondanks de bezuinigingsvoorstellen. Vanaf 2027 verwachten we positieve saldi. Tegelijkertijd zijn er nog veel onzekerheden die van invloed kunnen zijn op dit beeld.

Voor 2029 is nog geen volledige doorrekening gemaakt. In deze Kadernota is daarom uitgegaan van een herhaling van het beeld van 2028. De integrale uitwerking vindt plaats bij de Begroting 2029. Het saldo voor 2029 is dus voorlopig en nog onderhevig aan wijziging.

In de tabel ziet u eerst het financiële meerjarenbeeld zoals opgenomen in de Begroting 2025, met vervolgens de mutaties op basis van eerdere raadsbesluiten. Daarna volgen de effecten uit deze kadernota:

- De aanvulling van de stelpost prijsstijgingen en areaalvergroting
- Het totaal van de bezuinigingsvoorstellen
- Het totaal van het nieuw beleid en aanpassingen bestaand beleid.

Samen leiden deze tot een geactualiseerd meerjarenbeeld. Onder de tabel lichten we enkele posten nader toe en gaan we in op de onzekerheden.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Saldo meerjarenbegroting 2025-2029	-3.704.000	-1.601.000	-1.148.000	-1.148.000
Amendement grondstoffenbeleid	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Amendement Hondenbelasting	-285.000	-285.000	-285.000	-285.000
Structurele ontwikkeling 2e Tussentijdse rapportage	-32.000	-32.000	-32.000	-32.000
Septembecirculaire 2024	181.000	626.000	756.000	756.000
Decembecirculaire 2024	-2.000	21.000	12.000	12.000
Saldo 2026-2029 vóór Kadernota	-3.862.000	-1.291.000	-717.000	-717.000
Aanvulling stelpost prijsstijgingen en areaalvergroting	-1.081.000	-2.374.000	-3.608.000	-3.608.000
Subtotaal saldo 2026-2029	-4.943.000	-3.665.000	-4.325.000	-4.325.000
Totaal bezuinigingsvoorstellen	3.719.000	4.646.000	5.928.000	5.981.000
Totaal nieuw beleid en aanpassingen bestaand beleid	-534.000	-629.000	-267.000	-130.000
Saldo 2026- 2029 Kadernota	-1.758.000	352.000	1.336.000	1.526.000
Eliminatie effect afschaffen hondenbelasting	285.000	285.000	285.000	285.000
Saldo 2026-2029 excl. effect hondenbelasting	-1.473.000	637.000	1.621.000	1.811.000

Aanvulling stelpost prijsstijgingen en areaalvergroting

Voor prijsstijgingen en areaalvergroting is in de begroting structureel € 1,5 miljoen beschikbaar. In Begroting 2025 was echter € 2,8 miljoen nodig voor de prijsstijgingen en areaalvergroting. Naar aanleiding daarvan hebben we, zoals aangekondigd in de begroting, een analyse uitgevoerd. Uit de analyse blijkt dat de stelpost structureel onvoldoende is. We hebben jaarlijks circa € 2,8 miljoen nodig. Er is daarom een structurele aanvulling van de stelpost nodig. Onderstaande tabel laat het benodigde en beschikbare budget zien en het verschil, zijnde de aanvulling.

Omschrijving	2026	2027	2028
<i>Benodigd</i>			
Begrotingsjaar 2026	2.713.000	2.713.000	2.713.000
Begrotingsjaar 2027		2.793.000	2.793.000
Begrotingsjaar 2028			2.734.000
Totaal benodigd (A)	2.713.000	5.506.000	8.240.000
<i>Beschikbaar</i>			
Begrotingsjaar 2026	1.632.000	1.632.000	1.632.000
Begrotingsjaar 2027		1.500.000	1.500.000
Begrotingsjaar 2028			1.500.000
Totaal beschikbaar (B)	1.632.000	3.132.000	4.632.000
Aanvulling (B - A)	-1.081.000	-2.374.000	-3.608.000

Nieuw beleid en aanpassingen bestaand beleid

Hieronder is een totaaloverzicht opgenomen van het nieuw beleid en de aanpassingen in het bestaand beleid. De inhoudelijke toelichting op deze posten is opgenomen binnen de programma's.

P	Omschrijving	2026	2027	2028	2029
1	Bijdrage Zorg- en Veiligheidshuis	-8.000	-15.000	-23.000	-23.000
6	Uitvoering Wsw Scalabor B.V.	41.000	12.000	-19.000	-19.000
8	Implementatie Omgevingswet	-449.000	-538.000	-137.000	0
8	Ruimtelijke ontwikkelingen	-30.000	0	0	0
9	Capaciteit AI-transformatie, naleving en kansen	-88.000	-88.000	-88.000	-88.000
Totaal nieuw beleid en aanpassingen bestaand beleid		-534.000	-629.000	-267.000	-130.000

Eliminatie effect afschaffen hondenbelasting

In [de informatienota van 6 mei 2025](#) is de raad geïnformeerd over de dekking van het tekort dat is ontstaan door de afschaffing van de hondenbelasting. Deze dekking is nog niet verwerkt in deze Kadernota, maar volgt in de Begroting 2026. Om een zuiver financieel beeld te geven, is ook het nadeel als gevolg van de afschaffing geëlimineerd uit het begrotingssaldo.

Geactualiseerd saldo 2026-2029 - onzekerheden

Het huidige financiële beeld van Lingewaard laat voor 2026 nog een tekort zien. In de jaren daarna verwachten we positieve saldi. Tegelijkertijd blijft dit beeld onzeker. De ramingen zijn gebaseerd op de huidige inzichten, maar kunnen tot aan de Begroting 2026 nog veranderen.

De belangrijkste onzekerheden die wij zien voor de komende periode zijn:

- De hoogte van de uitkering van het gemeentefonds (circulaires). Zoals gemeld bij de decembercirculaire kunnen de nieuwe CBS cijfers voor maatstaf lage inkomens voor de gemeente Lingewaard een nadelig effect hebben. Dit effect kan oplopen tot € 1 miljoen in 2028. Aan de andere kant blijkt uit de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk dat er extra gelden vrijgemaakt zijn voor de gemeenten. De meicirculaire 2025 geeft hier op beide onderdelen meer duidelijkheid over.
- Nieuwe (wettelijke) ontwikkelingen in de periode tussen de Kadernota 2026 en de Begroting 2026.
- De ontwikkeling van de inflatie.
- De integrale actualisatie van de budgetten vindt pas bij de begroting plaats.
- De mate van realisatie van de bezuinigingsvoorstellen, met name die zijn opgenomen voor de verbonden partijen waarin wij samenwerken.

Daarnaast zijn er opgaven waarvoor investeringen nodig zijn, zoals in onderwijshuisvesting en woningbouw in combinatie met bereikbaarheid.

Programma's

Inleiding

Een groot deel van onze taken zijn wettelijk. Daarnaast bepalen onze visie en ontwikkelingen welke doelen we willen realiseren. We leggen deze vast in de P&C documenten en stellen deze waar nodig bij. Door de grote financiële opgave is nog belangrijker geworden om scherp te kiezen waarvoor we onze beschikbare middelen inzetten.

Het opstellen van de bezuinigingsvoorstellen is zorgvuldig verlopen. In eerste instantie hebben we gekeken waar we budgetten kunnen beïnvloeden. Vervolgens hebben we keuzes gemaakt op basis van de inhoud, risico's, impact en haalbaarheid.

Gehanteerde uitgangspunten bij de bezuinigingsvoorstellen

Om tot bezuinigingsvoorstellen te komen hanteerden wij de volgende uitgangspunten:

- Wij zijn uitgegaan van solidariteit en evenwichtigheid bij de bezuinigingen. We hebben in alle programma's van de begroting gezocht naar mogelijkheden binnen de wettelijke kaders.
- We blijven inzetten zo efficiënt en effectief mogelijk te werken en focussen op doelen in plaats van regels.
- We zetten in op preventie en goede algemene voorzieningen, om duurdere maatregelen te voorkomen.
- We begroten niet structureel op incidentele gebeurtenissen. Daar hoort bij dat als dergelijke gebeurtenissen zich voordoen wij daarover rapporteren.
- We zoeken voortdurend naar een balans tussen het optimaliseren van de middelen en het scherper en realistisch ramen van de budgetten.
- Als we mogelijkheden zien om het onderhoudsniveau te verlagen, dan doen we dat verantwoord. Dit betekent dat er geen sprake is van kapitaalsvernietiging.
- Bij bepaalde onderwerpen vragen wij inwoners en organisaties om meer eigen verantwoordelijkheid te nemen, zodat we het dienstverleningsniveau zoveel mogelijk kunnen behouden.
- We bezuinigen door kosten te verlagen of door inkomsten te vergroten. Bij dit laatste is er sprake van een lastenverzwaring voor (een deel van) de inwoners. Als daarvan sprake is, ziet u dat terug in het financiële overzicht per programma.

Verbonden partijen

Wij werken als gemeente samen in verbonden partijen om onze doelen te realiseren. Ook deze partijen zijn betrokken bij het bezuinigingstraject. De wethouders Financiën in de regio hebben de verbonden partijen verzocht om te kijken naar mogelijkheden om te bezuinigen. Hierover zijn - of worden - door de besturen van de verschillende verbonden partijen besluiten genomen. Daar waar mogelijk is deze besluitvorming verwerkt als bezuinigingsvoorstel in het betreffende programma. Het kan zijn dat de regionale besluitvormingsvormingsprocessen van de verschillende verbonden partijen nog van invloed zijn op de haalbaarheid van de bezuinigingsvoorstellen. Zoals bijvoorbeeld bij de VGGM.

Risico's

De bezuinigingsvoorstellen in deze Kadernota lopen op tot bijna € 6 miljoen in 2028. Alle voorstellen zijn getoetst op haalbaarheid en risico's. Toch kunnen sommige voorstellen in de praktijk anders uitpakken. In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing bij de Begroting 2026 nemen we dit mee.

Randvoorwaarden realisatie bezuinigingen

In sommige gevallen is het nodig om eerst te investeren voordat een bezuiniging gerealiseerd kan worden. Een voorbeeld hiervan is de tijdelijke extra inzet binnen het sociaal domein die nodig is om de opgenomen beweging te realiseren. Het gaat hierbij altijd om incidentele middelen en we nemen dit op in de Begroting 2026.

Om een aantal bezuinigingen te realiseren is een wijziging van onderliggend beleid nodig. Waar nodig leggen wij dit ter besluitvorming voor.

Programma 1 Veiligheid

Uitgangspunten/visie

Veiligheid: een stevige basis voor een leefbare gemeente

Een veilige gemeente is essentieel voor het welzijn van onze inwoners. Daarom blijven we investeren in handhaving en toezicht, ondanks de financiële uitdagingen. Vooral ook omdat we weten dat bij de politie de capaciteit ook de komende jaren onder druk staat. De bestrijding van drugscriminaliteit en ondermijning blijft een prioriteit, met preventieve controles en samenwerking met de politie. Tegelijkertijd groeit de aandacht voor cybercriminaliteit en de bewustwording hiervan bij inwoners. Ook de zorg voor personen met onbegrepen gedrag vraagt steeds meer van onze inzet. We werken aan een evenwichtige benadering, waarin preventie en daadkrachtig optreden hand in hand gaan.

De evenementen die jaarlijks plaatsvinden in onze gemeente dragen bij aan de leefbaarheid en verbinding binnen onze gemeente. Onze inzet en ondersteuning draagt hier aan bij. Voor een deel van de door ons gemaakte kosten stellen wij voor een vergoeding te vragen in de vorm van het heffen van leges op evenementenvergunningen.

Aanpassing bestaand beleid

Bijdrage Zorg- en Veiligheidshuis

Het Zorg- en Veiligheidshuis regio Arnhem speelt een cruciale rol in de coördinatie en integratie van zorg- en veiligheidsdiensten voor kwetsbare burgers. De stijgende kosten in de afgelopen jaren, o.a. door inflatie en toenemende eisen rondom zorg en veiligheid, zijn niet doorbelast aan de gemeenten maar gedekt vanuit POK-gelden (Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag). In het licht van de wegvallende POK gelden per 2028 is het nodig om de gemeentelijke bijdragen te verhogen.

Financieel overzicht

De onderstaande tabel laat het totaal zien van de financiële mutaties in deze Kadernota voor dit programma. De specificatie van de bezuinigingsvoorstellen is opgenomen in de bijlage.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Bezuinigingsvoorstellen	65.000	207.000	207.000	207.000
Nieuw beleid/aanpassingen bestaand beleid	-8.000	-15.000	-23.000	-23.000
Totaal	57.000	192.000	184.000	184.000

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Uitgangspunten/visie

Bereikbaarheid en mobiliteit: in beweging blijven

Mobiliteit en bereikbaarheid zijn cruciaal voor een dynamische gemeente. Het woningbouwprogramma van Lingewaard hangt nauw samen met investeringen in onze infrastructuur. Beide ambities moeten in balans zijn met elkaar. We weten nu dat de A15 wordt doorgetrokken. Hiermee kunnen we ons lokale wegennet beter laten aansluiten op het wegennetwerk buiten onze gemeente. We verbeteren fiets- en voetgangersverbindingen en blijven inzetten op een goed openbaar vervoernetwerk.

We vinden het belangrijk dat in ieder geval de geprioriteerde maatregelen uit het Gemeentelijk Mobiliteitsplan Plus (GMP) worden uitgevoerd. Hiermee optimaliseren we de verkeersveiligheid en doorstroming. In 2026 gaan we het GMP actualiseren. Met slimme keuzes zorgen we ervoor dat inwoners zich goed en veilig kunnen verplaatsen, zonder de leefbaarheid van de kernen in gevaar te brengen.

Het onderhoudsniveau van onze wegen draagt bij aan de verkeersveiligheid. Het is dan ook belangrijk dat het onderhoud van voldoende niveau is.

Financieel overzicht

De onderstaande tabel laat het totaal zien van de financiële mutaties in deze Kadernota voor dit programma. De specificatie van de bezuinigingsvoorstellen is opgenomen in de bijlage.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Bezuinigingsvoorstellen	359.000	276.000	321.000	273.000
Nieuw beleid/aanpassingen bestaand beleid	-	-	-	-
Totaal	359.000	276.000	321.000	273.000

Programma 3 Economie

Uitgangspunten/visie

Economie: een vitale en aantrekkelijke gemeente

Economische kracht is belangrijk voor de leefbaarheid van Lingewaard. Ondernemers zijn hiervoor onmisbaar. Samen met hen blijven we bedrijventerreinen toekomstbestendiger én groener maken. Met het ondernemersloket en onze 'rode loper' benadering staan we dichtbij onze lokale ondernemers.

Daarnaast blijven we Lingewaard op de kaart zetten als toeristische bestemming. Dit geeft een impuls aan horeca, middenstand en detailhandel. We willen een aantrekkelijke gemeente blijven voor zowel inwoners als bezoekers.

Financieel overzicht

De onderstaande tabel laat het totaal zien van de financiële mutaties in deze Kadernota voor dit programma. De specificatie van de bezuinigingsvoorstellen is opgenomen in de bijlage.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Bezuinigingsvoorstellen	54.000	54.000	54.000	54.000
Nieuw beleid/aanpassingen bestaand beleid	-	-	-	-
Totaal	54.000	54.000	54.000	54.000

Programma 4 Onderwijs

Uitgangspunten/visie

Onderwijs en ontwikkeling: investeren in de toekomst

Goed onderwijs begint bij goede huisvesting. Veel schoolgebouwen in Lingewaard zijn verouderd en vragen om een duurzame aanpak. We actualiseren het onderwijshuisvestingsplan (IHP) in 2025, maar weten ook dat de bijdrage vanuit het Rijk voor deze wettelijke taak onvoldoende zal zijn. Dit is een landelijk beeld dat ook voor Lingewaard geldt.

Vroegtijdige ondersteuning voor kinderen blijft een speerpunt. Dit betekent dat kinderen in beeld moeten zijn. Preventie en verbinding tussen kinderopvang, scholen en verenigingen zorgen ervoor dat kinderen die extra hulp nodig hebben tijdig in beeld zijn.

Financieel overzicht

De onderstaande tabel laat het totaal zien van de financiële mutaties in deze Kadernota voor dit programma. De specificatie van de bezuinigingsvoorstellen is opgenomen in de bijlage.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Bezuinigingsvoorstellen	97.000	168.000	168.000	168.000
Nieuw beleid/aanpassingen bestaand beleid	-	-	-	-
Totaal	97.000	168.000	168.000	168.000

Programma 5 Sport, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Uitgangspunten/visie

Sport en cultuur: verbindende kracht in Lingewaard

Sport en cultuur vormen samen met welzijn de belangrijke pijlers voor een sterke sociale basis in Lingewaard. Sport- en cultuuractiviteiten dragen bij aan het versterken van sociale netwerken en aan een gezonde leefstijl. Dit zijn belangrijke voorwaarden voor een gezonde samenleving, waarin inwoners naar elkaar omkijken.

We koesteren het rijke verenigingsleven in onze gemeente, waarin vrijwilligers een onmisbare rol spelen. Zij zorgen voor de dynamiek en verbinding die in elke kern van Lingewaard aanwezig zijn. Hierin werken we nauw samen met de organisaties Sportservice Lingewaard, Clink! en de bibliotheek.

We investeren niet alleen in de sociale infrastructuur, maar ook in de fysieke infrastructuur. Goede en toegankelijke accommodaties voor sport en cultuur zijn onmisbaar om de activiteiten mogelijk te maken. We blijven investeren in het onderhoud, de verduurzaming en ook de vernieuwing van deze voorzieningen. Het lidmaatschap van verenigingen en het deelnemen aan sport en cultuur is en blijft voor iedereen bereikbaar en betaalbaar.

De vele evenementen in onze gemeente leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid en verbinding in onze kernen. We verwachten van organisatoren dat zij zorgen voor een goede organisatie van deze evenementen en verantwoordelijkheid nemen voor het goed achterlaten en opruimen van de evenementenlocaties.

Het onderhoudsniveau van groen is zichtbaar voor inwoners en bezoekers en draagt aan de beleving van leefbaarheid en veiligheid. Het is dan ook belangrijk dat het onderhoud van voldoende niveau is.

Financieel overzicht

De onderstaande tabel laat het totaal zien van de financiële mutaties in deze Kadernota voor dit programma. De specificatie van de bezuinigingsvoorstellen is opgenomen in de bijlage.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Bezuinigingsvoorstellen	234.000	411.000	420.000	421.000
Nieuw beleid/aanpassingen bestaand beleid	-	-	-	-
Totaal	234.000	411.000	420.000	421.000

Programma 6 Sociaal domein

Uitgangspunten/visie

Sociaal domein: een sterke gemeenschap

Wij investeren in het versterken van de sociale basis, zodat inwoners elkaar kunnen helpen en minder afhankelijk worden van specialistische zorg en ondersteuning. Preventie, laagdrempelige voorzieningen en het bouwen van sociale netwerken staan centraal.

Sociale teams maken het stellen van vragen laagdrempeliger en brengen hulp en ondersteuning dichterbij de inwoners. Hierdoor kunnen problemen in een vroeg stadium worden opgelost. Het vergroten van sociale netwerken zorgt ervoor dat inwoners naar elkaar omkijken en hulp kunnen vinden in hun eigen kring. Dit alles draagt er aan bij dat zorg en ondersteuning beschikbaar blijft voor iedereen die dat nodig heeft.

Het recent verschenen rapport van de commissie Van Ark over de hervorming van de jeugdzorg ondersteunt onze beweging naar sterke sociale teams en een beweging naar meer verbinding tussen gezin, onderwijs, welzijn, sport en cultuur.

We zetten de ingezette acties en lijnen uit de Strategisch Agenda Sociaal Domein voort. Dit leidt op termijn tot minder benodigde maatwerkvoorzieningen, terwijl we tegelijkertijd de zorg behouden voor inwoners die dit het nodig hebben. Het versterken van de sociale basis is hierbij essentieel, zodat de beperkt beschikbare zorgcapaciteit wordt ingezet bij diegenen die dit het meest nodig hebben.

We blijven ons inzetten voor bestaanszekerheid van onze inwoners.

Het is van groot belang dat we oog blijven houden voor kwetsbare groepen. Als inwoners gelijke kansen krijgen om mee te doen en in zijn of haar eigen levensonderhoud te voorzien, heeft dit ook positief effect op de zorgvraag.

Voor de uitvoering van de Participatiewet richten we ons op het bevorderen van de uitstroom naar werk. Daarbij leggen we de nadruk op wat inwoners wél kunnen in plaats van wat ze niet kunnen, zodat zij een betere kans krijgen om werk te vinden en deel te nemen aan de samenleving. We leren welke re-integratie instrumenten goed werken en effectief zijn. Hierdoor benutten we de kansen die de krappe arbeidsmarkt biedt nog beter.

De middelen van het Rijk voor nieuwkomers worden ingezet voor gerichte ondersteuning en integratie, zodat zij zich snel kunnen aanpassen en deelnemen aan onze samenleving.

Meer informatie over de maatregelen in het sociaal domein is opgenomen in het document ['Bezuinigingsvoorstellen in het sociaal domein in samenhang'](#).

Aanpassing bestaand beleid

Uitvoering Wsw Scalabor B.V.

Op 5 december 2024 informeerden wij u met een [informatienota](#) over het continueren van het uitvoerend werkgeverschap Wsw door Scalabor.

In deze Kadernota verwerken wij de financiële effecten hiervan zoals ook in deze informatienota opgenomen en toegelicht.

Financieel overzicht

De onderstaande tabel laat het totaal zien van de financiële mutaties in deze Kadernota voor dit programma. De specificatie van de bezuinigingsvoorstellen is opgenomen in de bijlage.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Bezuinigingsvoorstellen	895.000	1.417.000	2.645.000	2.745.000
Nieuw beleid/aanpassingen bestaand beleid	41.000	12.000	-19.000	-19.000
Totaal	936.000	1.429.000	2.626.000	2.726.000

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Uitgangspunten/visie

Volksgezondheid en milieu: gezond, schoon en duurzaam

Wij vinden een gezonde en schone leefomgeving belangrijk voor onze inwoners. Ook heeft Lingewaard de ambitie om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Dit is een grote opgave voor Lingewaard die de komende jaren veel inspanningen vraagt.

De gemeenteraad stelde in 2024 een nieuw grondstoffenbeleid vast. We blijven ons inzetten op het scheiden van huisvuil en maken het inwoners zo eenvoudig mogelijk om afval op de juiste manier te scheiden. De klimaatverandering zorgt dat wij steeds meer maatregelen moeten treffen om meer klimaatadaptief te zijn. Dit leidt onvermijdelijk tot hogere kosten, voor ons en voor onze inwoners.

De VGGM – onderdeel GGD – vervult voor ons een belangrijke taak op het gebied van de volksgezondheid.

Financieel overzicht

De onderstaande tabel laat het totaal zien van de financiële mutaties in deze Kadernota voor dit programma. De specificatie van de bezuinigingsvoorstellen is opgenomen in de bijlage.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Bezuinigingsvoorstellen	280.000	393.000	393.000	393.000
Nieuw beleid/aanpassingen bestaand beleid	-	-	-	-
Totaal	280.000	393.000	393.000	393.000

Programma 8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Uitgangspunten/visie

Wonen en leefomgeving: een fijn thuis voor iedereen

Woningbouw is één van de grote opgaven voor de komende jaren. Het woningbouwprogramma is leidend in onze ruimtelijke ontwikkelingen. Dat betekent dat we keuzes maken die bijdragen aan het versnellen en realiseren van woningbouw, binnen de beschikbare ruimte en middelen. De woningen passen bij verschillende woonwensen en zijn er in diverse prijsklassen, types en locaties.

We hebben oog voor de gevolgen van de woningbouw op de bereikbaarheid, zodat groei hand in hand gaat met een leefbare omgeving. De grote uitdagingen die er liggen met betrekking tot stikstof en netcongestie maken onze plannen moeilijker realiseerbaar.

De verdere implementatie van de Omgevingswet is nodig om toekomstige ontwikkelingen mogelijk te maken. Dit doen we naast de inzet die nodig is voor de realisatie van het woningbouwprogramma.

Nieuw beleid

Implementatie Omgevingswet

Op 1 januari 2024 trad de Omgevingswet in werking. Als gevolg daarvan moeten uiterlijk in 2032 alle bestemmingsplannen vervangen zijn door 1 omgevingsplan voor het hele gemeentelijke grondgebied. Op dit moment werken we aan een omgevingsplan voor deelgebied Haalderen om hierin ervaring op te doen. In 2026 starten we met het omgevingsplan voor het hele gemeentelijke grondgebied. We kiezen ervoor om in de komende in 4 jaar (vanaf 2025) het omgevingsplan voor het hele gemeentelijk grondgebied op te stellen. Dit doen wij zonder dat andere ruimtelijke ontwikkeling vertragen. Voor deze aanpak is er in deze jaren incidenteel extra gelden nodig.

Deze extra gelden worden ook ingezet voor:

- De afstemming van de interne en externe werkprocessen op de nieuwe werkwijze. Hiervoor zijn al stappen gezet maar ook de komende jaren werken we hier nog verder aan om deze processen eenvoudiger, eenduidiger en makkelijker te maken.
- De actualisatie van de archeologische waardenkaart vooruitlopend om het omgevingsplan voor het hele gemeentelijke grondgebied.
- Het maken van een nieuwe omgevingsvisie. Daarvoor stellen we in 2025 een startdocument op. Hierna starten we met het opstellen van deze omgevingsvisie. Aansluitend kunnen ook omgevingsprogramma's opgesteld worden om de doelen uit de omgevingsvisie te realiseren.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Onder de verzamelpost 'ruimtelijke ontwikkelingen' zijn diverse kleine kostenposten voor 2026 samengevoegd waarvoor geld nodig is. Het gaat onder meer om de beoordeling van nadeelcompensatieverzoeken (voorheen planschade) en de kosten die verband houden met de commissie ruimtelijke kwaliteit. Daarnaast doen zich jaarlijks incidentele uitgaven voor, zoals bijdragen aan startnotities om ontwikkelingen op gang te brengen of onderzoekskosten die niet op initiatiefnemers zijn te verhalen. Vooralnog is deze post niet structureel. In de loop van 2026 brengen we de actuele ontwikkelingen in beeld. Op basis daarvan bepalen we of er geschoven moet worden binnen de structurele budgetten en of voor incidentele uitgaven afzonderlijk budget moet worden aangevraagd.

Financieel overzicht

De onderstaande tabel laat het totaal zien van de financiële mutaties in deze Kadernota voor dit programma. De specificatie van de bezuinigingsvoorstellen is opgenomen in de bijlage.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Bezuinigingsvoorstellen	20.000	20.000	20.000	20.000
Nieuw beleid/aanpassingen bestaand beleid	-479.000	-538.000	-137.000	-
Totaal	-459.000	-518.000	-117.000	20.000

Programma 9 Bestuur en ondersteuning

Uitgangspunten/visie

Bestuur en organisatie: efficiënt en daadkrachtig

We houden ons dienstverlenings- en serviceniveau richting inwoners zoveel mogelijk in stand. Tegelijkertijd nemen we maatregelen om kosten te besparen, waarbij we kiezen voor aanpassingen met een zo beperkt mogelijk effect op de dienstverlening.

Onze deelname in verschillende gemeenschappelijke regelingen is nodig om onze doelen te halen. Wel verwachten wij dat zij ook een bijdrage leveren aan de financiële opgave.

In het geheel van bezuinigingen draagt ook Lingewaard als werkgever bij. Dit doen we op een verantwoorde wijze. De krappe arbeidsmarkt vraagt om sterk en aantrekkelijk werkgeverschap. Enerzijds om mensen binnen te halen, maar ook mensen te behouden. Ontwikkeling en groei van medewerkers blijven belangrijk, ook door de digitale transformatie en de maatschappelijke uitdagingen.

Nieuw beleid

Capaciteit AI-transformatie, naleving en kansen

Met de inwerkingtreding van de Europese AI Act en de verordening die van kracht is vanaf 2 februari 2025 worden strengere eisen gesteld aan de inzet van kunstmatige intelligentie binnen overheidsorganisaties. Dit vraagt om uitbreiding van capaciteit binnen onze organisatie, zodat we AI op een verantwoorde en rechtmatige manier kunnen inzetten, én de kansen optimaal kunnen benutten.

Zonder deze uitbreiding zullen we niet in staat zijn om met zekerheid te waarborgen dat we voldoen aan de wettelijke vereisten rondom AI-gebruik. Bovendien missen we dan de slagkracht om actief in te spelen op de kansen die AI biedt voor betere dienstverlening, interne efficiëntie en innovatie. Dit staat op gespannen voet met de verwachtingen van onze medewerkers en de snelle ontwikkelingen in de digitale samenleving.

Financieel overzicht

De onderstaande tabel laat het totaal zien van de financiële mutaties in deze Kadernota voor dit programma. De specificatie van de bezuinigingsvoorstellen is opgenomen in de bijlage.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Bezuinigingsvoorstellen	1.715.000	1.700.000	1.700.000	1.700.000
Nieuw beleid/aanpassingen bestaand beleid	-88.000	-88.000	-88.000	-88.000
Totaal	1.627.000	1.612.000	1.612.000	1.612.000

Bijlage

Bezuinigingsvoorstellen

Programma 1 | Veiligheid

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Financieel technisch - bezuinigingen zonder effect	800	800	800	800
Bezuinigingsvoorstellen				
Lagere kosten auto's BOA's i.v.m. overgang elektrische auto's en aanpassen werkbudget aan werkelijke uitgaven.	10.160	10.160	10.160	10.160
Stoppen met Keurmerk Veilig Ondernemen	10.000	10.000	10.000	10.000
Doorvoeren bezuinigingsopgave VGGM (5%), onderdeel veiligheid en bevolkingszorg	0	142.000	142.000	142.000
Invoeren leges evenementen: * Kleine, nu meldingsplichtige evenementen: € 100 * Evenementen <= 500 bezoekers: € 200 * Evenementen > 500 bezoekers: € 400 Meer inzetten op meerjarenvergunningen, financieel voordeel voor aanvrager.	37.000	37.000	37.000	37.000
Verhogen meerjarentarief en invoeren stageld voor niet marktgebonden standplaatsen.	7.500	7.500	7.500	7.500
Totaal	65.460	207.460	207.460	207.460

Programma 2 | Verkeer, vervoer en waterstaat

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Financieel technisch - bezuinigingen zonder effect	8.000	8.000	8.000	8.000
Bezuinigingsvoorstellen				
<i>Mobiliteitsvoorstellen</i>				
In lijn brengen jaarlijkse investeringen GMP met werkelijke voortgang.	30.000	30.000	30.000	30.000
Doorschrijven investering GMP Fietsvoorzieningen De Plak naar 2026. Kapitaallasten vanaf 2027.	58.000			
Niet meer uitvoeren investering GMP Kruispunt Karstraat-Zandsedwarstraat.	5.000	5.000	5.000	5.000
Doorschrijven investering snelfietspad A15 tot na 2028. Kapitaallasten vanaf 2030.	5.000	5.000	5.000	5.000
Doorschrijven investering fietspad Kattenleger tot na 2027. Kapitaallasten vanaf 2029.	3.000	3.000	3.000	
Schrappen structureel budget voor advieskosten ViA15. Benodigd incidenteel budget meenemen in projectplan.	10.000	10.000	10.000	10.000
<i>Onderhoud en uitvoering</i>				
Versoberen beleid bewegwijzering en bebording.	15.000	15.000	15.000	15.000
Aanpassen onderhoudsniveau civieltechnische kunstwerken van B naar C.	45.000	45.000	45.000	45.000
Aanpassen onderhoudsniveau klinkerwegen verlagen van kwaliteitsniveau B naar C	100.000	100.000	100.000	100.000
Schrappen budget voor schadeherstel wegen. Betreft incidenten.	10.000	10.000	10.000	10.000
Aanpassen onderhoudscontract beweegbare palen centrum Huissen	0	20.000	20.000	20.000
Verminderen externe ondersteuning weginspectie en frequentie verlagen van jaarlijks naar tweejaarlijks.	55.000	10.000	55.000	10.000
Aanpassen samenstelling strooimateriaal in het kader van gladheidsbestrijding	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal	359.000	276.000	321.000	273.000

Programma 3 | Economie

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Financieel technisch - bezuinigingen zonder effect	10.800	10.800	10.800	10.800
Bezuinigingsvoorstellen				
Verlagen gemeentelijke bijdrage centrummanagement in verband uittreding Bommel.	8.000	8.000	8.000	8.000
Doorvoeren bezuinigingsopgave Groene Metropoolregio	28.500	28.500	28.500	28.500
Overgaan op interne monitoring leegstand winkels in plaats van extern uitbesteden. Beëindiging lidmaatschap Stichting CLOK.	2.200	2.200	2.200	2.200
Afschaffen vuurwerk kermissen	4.300	4.300	4.300	4.300
Totaal	53.800	53.800	53.800	53.800

Programma 4 | Onderwijs

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Financieel technisch - bezuinigingen zonder effect	32.500	32.500	32.500	32.500
Bezuinigingsvoorstellen				
<i>Onderwijsbeleid</i>				
Stoppen logopediescreening kinderopvang en basisschool.	0	50.000	50.000	50.000
Stoppen met leveren voorzitterschap werkgroep Doorgaande OntwikkelingsLijn (DOL). Deelnemende organisaties kunnen zelf voorzitter leveren.	3.840	3.840	3.840	3.840
Aanpassen subsidiebijdrage aan Lingewaard Natuurlijk op basis van werkelijke deelname aantal leerlingen.	0	11.000	11.000	11.000
Zelfstandig reizen in het leerlingenvervoer.	30.000	30.000	30.000	30.000
Stoppen prestatiesubsidie School's Cool.	0	10.000	10.000	10.000
<i>Onderwijshuisvesting</i>				
Verlagen werkbudget onderwijshuisvesting naar werkelijke uitgaven.	6.000	6.000	6.000	6.000
Schrappen budget herstel schade vandalisme bij scholen. Betreft incidenten.	24.800	24.800	24.800	24.800
Totaal	97.140	168.140	168.140	168.140

Programma 5 | Sport, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Financieel technisch - bezuinigingen zonder effect	6.811	6.811	6.811	6.811
Bezuinigingsvoorstellen				
<i>Sport en cultuur</i>				
Verlagen prestatiesubsidies sport en cultuur, in samenhang met stoppen huurcompensatie.	0	90.000	90.000	90.000
Verlagen subsidie bibliotheek. We vragen de bibliotheek hiervoor een plan te maken.	0	75.000	75.000	75.000
Stoppen met structureel begroten presentiegelden kunstadviescommissie. Zij worden incidenteel om advies gevraagd.	2.000	2.000	2.000	2.000
<i>Accommodaties</i>				
Inboeken hogere baten buitensport naar aanleiding van uniformering tarieven buitensport.	25.000	37.000	46.000	47.000
Doorvoeren efficiencyvoordeel binnensport door optimalisatie bezetting, beheer en voordelen verduurzaming.	5.000	5.000	5.000	5.000
Stoppen met verhuursysteem voor sportaccommodaties. Beheerders houden dit zelf bij.	10.000	10.000	10.000	10.000
<i>Faciliteren evenementen</i>				
Stoppen met het plaatsen van een kerstboom in iedere kern.	4.500	4.500	4.500	4.500
Aanbesteden veegwerkzaamheden na evenementen.	5.000	5.000	5.000	5.000
Sturen op meer eigen verantwoordelijkheid van organisatoren van evenementen. Hiermee is er minder dienstverlening nodig vanuit de gemeente.	5.000	5.000	5.000	5.000
<i>Buitenruimte</i>				
Verlagen onderhoud groen in centra van kwaliteitsniveau A naar B.	150.000	150.000	150.000	150.000
Verminderen gemeentelijke bijdrage aan dierenparken door dit anders te organiseren.	10.000	10.000	10.000	10.000
Uitwerking en afstemming met stichting/vrijwilligers vinden nog plaats.				
Uitvoeren keuringen speeltuinen/speelplaatsen in samenwerking met gemeente Overbetuwe.	11.000	11.000	11.000	11.000
Totaal	234.311	411.311	420.311	421.311

Programma 6 | Sociaal domein

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Financieel technisch - bezuinigingen zonder effect	11.000	11.000	11.000	11.000
Bezuinigingsvoorstellen				
<i>Wmo</i>				
Aanpassen werkwijze hulp bij het huishouden: * Inzetten van een huishoudcoach. * Voor 80+ reguliere route volgen. * Sturen op eigen kracht en netwerk.	100.000	250.000	400.000	400.000
Effect van de sociale basis op de Wmo. Op basis van ervaringen van andere gemeente is dit circa 20% en betreft een besparing op het maatwerkproduct begeleiding.	0	200.000	500.000	500.000
Realiseren extra ambitie sociale basis met betrekking tot Wmo. Bovenop de bestaande uitgangspunten 25% extra specialistische begeleiding afschalen.	0	0	100.000	200.000
Invoeren indicatievrije dagbesteding. Dit is een kansendossier van de aanbesteding sociale basis. Is afhankelijk van aanbieder sociale basis en anders eventueel zelf de businesscase oppakken.	0	0	125.000	125.000
Stoppen kwijtschelding eigen bijdrage Wmo ondersteuning bij invoering inkomensafhankelijke bijdrage. Invoering is nu voorzien op 1 januari 2027.	0	123.000	123.000	123.000
Doorvoeren diverse maatregelen vervoersvoorzieningen Wmo: * Aanscherpen regels vraagafhankelijk vervoer. * Sturen op dekkend netwerk vrijwilligersvervoer (dorpsauto). * Verbeteren proces toewijzing scootmobiel. * Innen eigen bijdrage medische adviezen GPK.	40.000	75.000	100.000	100.000
Overige maatregelen Wmo: * Afschaffen maatwerkfonds. * Beëindigen reservering budget logeerszorg. * Clientervaringsonderzoek naar minimaal niveau. * Aanbesteden medisch onderzoek GPK.	52.000	52.000	52.000	52.000
<i>Jeugd</i>				
Doorvoeren effect 7 actielijnen Jeugd (2024) en sociale basis. Verminderen ambulante zorg oplopend naar 10% vanaf 2028 en verminderen verblijf van 7% vanaf 2026. We komen dan op het gemiddelde landelijke niveau van jeugdzorg.	169.000	148.000	653.000	653.000
Verwerken vervallen wettelijke taak verwijzingsindex Jeugd.	0	0	22.600	22.600
Schrappen niet bestemd budget algemene voorzieningen jeugd.	15.000	15.000	15.000	15.000
<i>Participatie</i>				
Maatregelen participatie: 1) Begroten op basis van de voorlopige BUIG-uitkering 2025. 2) Effectiever inzetten van onze re-integratiemiddelen en investeren in de benodigde capaciteit. 3) Vasthouden aan uitkeringenbestand van 450 en een stijging voorkomen. Gezien de risico's van maatregel 1 en 3 begroten wij 70% van de voorlopige BUIG-uitkering als besparing.	492.000	457.000	457.000	457.000
<i>Overige voorstellen</i>				
Stoppen met Tafeltje Dekje vanaf 2027.	0	70.000	70.000	70.000
Stoppen rechtswinkel en subsidie HAN Leerkring.	5.900	5.900	5.900	5.900
Terugbrengen toegang tot de anti-discriminatievoorziening naar het wettelijk verplichte niveau. Stoppen met de Week van Respect.	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal	894.900	1.416.900	2.644.500	2.744.500

Programma 7 | Volksgezondheid en milieu

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Financieel technisch - bezuinigingen zonder effect	0	0	0	0
Bezuinigingsvoorstellen				
Verlagen subsidie Energieloket met 10%.	0	15.000	15.000	15.000
Verlagen budget uitbestede diensten Milieubeheer op basis van uitgaven afgelopen jaren.	1.500	1.500	1.500	1.500
Verminderen bijdrage samenwerkingsverband Water- en Klimaat Rivierengebied (WKR).	5.000	5.000	5.000	5.000
Verhogen toerekening straatvegen en bladruimen van 70% naar 85% (maximum) en toerekenen onderhoud watergangen aan riolering. Deze aanvullende toerekening heeft deels effect op de heffing en kan deels opgevangen worden in de voorziening. Dit wordt in de Begroting 2026 uitgewerkt.	233.000	233.000	233.000	233.000
Verlagen budget algemene kosten begraafplaatsen op basis van uitgaven afgelopen jaren.	5.000	5.000	5.000	5.000
Aanbesteden werkzaamheden graven delven en ruimen	1.000	1.000	1.000	1.000
Stoppen plaagdierenbestrijding (geen wettelijke taak).	34.100	34.100	34.100	34.100
Doorvoeren bezuinigingsopgave VGGM 5%, onderdeel Publieke gezondheidszorg, jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar.	0	98.000	98.000	98.000
Totaal	279.600	392.600	392.600	392.600

Programma 8 | Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Financieel technisch - bezuinigingen zonder effect	4.282	4.282	4.282	4.282
Bezuinigingsvoorstellen				
Versoberen werkbudget wonen. Schrappen gedeelte werkbudget waaraan geen specifieke activiteiten zijn gekoppeld.	14.000	14.000	14.000	14.000
Verhogen huurprijs standplaatsen woonwagens naar maximumbedrag.	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal	20.282	20.282	20.282	20.282

Programma 9 | Bestuur en ondersteuning

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Financieel technisch - bezuinigingen zonder effect	33.745	33.745	33.745	33.745
Bezuinigingsvoorstellen				
<i>Dienstverlening</i>				
Sluiten van het gemeentehuis, de balie en telefonie op vrijdagmiddag.	47.000	47.000	47.000	47.000
Halveren budget gemeentepagina door minder specials en pagina's.	25.000	25.000	25.000	25.000
Stoppen P&C portal.	20.000	20.000	20.000	20.000
Afschaffen bijsluiter OZB aanslag. Via QR code op aanslag kan de informatie geraadpleegd worden.	4.600	4.600	4.600	4.600
Verhogen leges bezorgkosten reisdocumenten naar kostendekkend tarief.	2.350	2.350	2.350	2.350
Leges huwelijk in lijn brengen met regionaal niveau.	25.000	25.000	25.000	25.000
Verlagen verzendkosten door meer digitaal te versturen.	10.000	10.000	10.000	10.000
Stoppen lokale lastenmeter.	850	850	850	850
<i>Organisatie</i>				
Dekking ongevallenverzekering personeel beperken tot diensttijd.	29.000	29.000	29.000	29.000
Besparen op salarisbudget. Niet meer begroten op basis van het maximum van de schaal, maar uitgaan van werkelijke inschaling van de medewerker. Dit betekent dat er minder ruimte is voor vervanging van medewerkers. Dit kan ten koste gaan van de uitvoering van onze taken.	400.000	400.000	400.000	400.000
Verlagen opleidingskosten als gevolg van besparing salarisbudget De opleidingskosten bedragen 2% van het salarisbudget.	20.000	20.000	20.000	20.000
Versoberen faciliteiten en tertiaire arbeidsvoorwaarden personeel.	59.900	59.900	59.900	59.900
<i>Bedrijfsvoering</i>				
Verhogen afschrijvingstermijn laptops van 4 naar 5 jaar op basis van de werkelijke levensduur.	20.000	20.000	20.000	20.000
Verlagen van budget abonnementen met 20%.	15.000	15.000	15.000	15.000
Beëindigen onderhoudscontract van facilitaire apparatuur. Onderhoud en oplossen storingen op afroep.	2.600	2.600	2.600	2.600
Verminderen consultancy HRM systeem met meer dan 70% door opleiding intern functioneel beheerder.	25.500	25.500	25.500	25.500
E-learning (Lingewaard Academie) onderbrengen in het HRM systeem.	40.000	40.000	40.000	40.000
Gemeentehuis: alleen Kerstboom plaatsen in de hal.	750	750	750	750
Verlagen extra budget gemeenteraad in verkiezingsjaren.	14.500	0	0	0

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
<i>Vastgoed en accommodaties</i>				
Verkoop woonhuis en schaftruimte Dorpstraat Gendt,	55.000	55.000	55.000	55.000
Sloop stalruimte Angeren (wordt al in 2025 gesloopt).	6.400	6.400	6.400	6.400
Verkoop woningen Doelenstraat Huissen.	3.500	3.500	3.500	3.500
Verduurzamen gemeentewerf (warmtepomp plaatsen).	20.000	20.000	20.000	20.000
Optimaliseren exploitatie Tabakschuur en kasteel Kinkelenburg	1.000	1.000	1.000	1.000
Aanbesteden nieuwe opstalverzekering. Dit levert een besparing op van minimaal 50% van de huidige premie.	200.000	200.000	200.000	200.000
Efficiënter uitvoeren meerjarenonderhoudsplan (5% lager budget).	55.000	55.000	55.000	55.000
<i>Scherper begroten</i>				
Aanpassen benodigd budget voor uitvoering participatieverordening Lingewaard (aanpassen aan verwachte uitgaven 2025).	50.000	50.000	50.000	50.000
Incidentele kosten accountant niet structureel begroten. Overschrijding melden.	10.000	10.000	10.000	10.000
Schrappen budget fiscaal-juridische ondersteuning, bij beroepszaken incidenteel verantwoord.	3.000	3.000	3.000	3.000
Minder fiscaal advies inwinnen.	5.260	5.260	5.260	5.260
Verlagen budget juridische ondersteuning bij personele aangelegenheden op basis van de uitgaven in de afgelopen jaren.	10.000	10.000	10.000	10.000
Schrappen budget schade-uitkeringen. Betreft incidenten.	10.000	10.000	10.000	10.000
Verlagen budget advieskosten gronden algemeen tot € 10.000. Bij specifieke projecten m.b.t. gronden incidenteel budget aanvragen bij college/raad.	15.000	15.000	15.000	15.000
Schrappen budget organisatieontwikkeling. Bij specifieke projecten budget aanvragen bij college/raad.	25.000	25.000	25.000	25.000
Aanpassen methodiek toerekening overhead aan riolering, afval en projecten. Dit leidt tot een stijging van de heffingen voor afval (circa € 5 tot € 8 per jaar) en riool- en waterzorgheffing (circa € 10 tot € 13 per jaar).	450.000	450.000	450.000	450.000
Totaal	1.714.955	1.700.455	1.700.455	1.700.455